

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : งานวิจัยนี้ต้องการสืบสร้างภาพจักรวาลวิทยาสยามในกฎหมายตราสามดวง เพื่อให้เป็นกรอบวิเคราะห์คติกษัตริย์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อหาคติกษัตริย์ที่เป็นอุดมการณ์สูงสุดในกฎหมายตราสามดวง และเพื่อวิเคราะห์ที่มาของอำนาจทางการเมืองและกฎหมายในกฎหมายตราสามดวง

วิธีการ : โดยใช้แนววิเคราะห์โครงสร้าง-หน้าที่กับแนววิเคราะห์กระบวนการ ด้วยกรอบการวิเคราะห์จักรวาลวิทยาสยามอันประกอบด้วยพลังอำนาจพุทธ พราหมณ์ และ ผี ซึ่งมีกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนาเป็นหลักการควบคุม

ผล : 1. อำนาจทางการเมืองและกฎหมายของกษัตริย์อยุธยามาจากไหน? ที่มาของอำนาจทางการเมืองในกฎหมายตราสามดวงมี 3 แหล่ง คือ (1) พุทธศาสนา กษัตริย์ถูกคัดเลือกด้วยความยินยอมพร้อมใจของราษฎรจากคุณสมบัติความสามารถที่จะทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยได้ (2) ศาสนาฮินดู กษัตริย์สืบเชื้อสายกษัตริย์มาแต่เดิม โดยมีฐานะเป็นเทพเจ้าด้วย (3) จารีตประเพณีท้องถิ่น การอาศัยบุญที่มีอำนาจและบารมีที่สั่งสมมา จนสามารถใช้กำลังยึดอำนาจได้จนเป็นใหญ่เหนือผู้อื่นได้ทั้งหมดก็ขึ้นเป็นกษัตริย์ได้ ที่มาของอำนาจกฎหมายมี 3 แหล่ง คือ (1) กฎระเบียบของจักรวาลอันศักดิ์สิทธิ์ที่มาจากกำแพงจักรวาล (2) พระไตรปิฎกในพุทธศาสนา (3) จารีตประเพณีท้องถิ่น

2. กษัตริย์อยุธยาใช้อำนาจนั้นไปอย่างไร? กษัตริย์เป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดของรัฐ โดยผ่านการสนับสนุนของพระบรมวงศานุวงศ์และขุนนาง การแสดงอำนาจรัฐผ่านขนบธรรมเนียมพิธีกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงการสร้างและสะสมบุญในพุทธศาสนา การแสดงพลังอำนาจรัฐด้วยพิธีกรรมที่เสริมสร้างความยิ่งใหญ่ให้กับกษัตริย์ด้วยพิธีกรรมทางพราหมณ์ ทั้งทางพระเกียรติยศ พระปรีชาสามารถ พระเดชานุภาพ พระบารมี การสร้างความอุดมสมบูรณ์ด้วยการให้กำลังใจจากการเสวยทายด้วยพิธีกรรมทั้งพราหมณ์และผี

3. กษัตริย์อยุธยาใช้อำนาจนั้นไปเพื่ออะไร? กษัตริย์สยามมีคติเทวราชาแต่เป็นแบบพุทธเรียกว่า พุทธเทวราชา โดยมีอุดมคติสูงสุดคือในฐานะเป็นพระอินทร์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติด้านพระกรุณา เน้นการใช้คุณธรรมเพื่อความยุติธรรมของสังคมและปกป้องคุ้มครองพุทธศาสนารองลงมาคือพระราม เป็นคุณสมบัติด้านพระเดช เน้นการใช้กำลังเพื่อปกครองและป้องกันภัยจากภายนอก และสุดท้ายคือพระเสื้อเมือง เป็นคุณสมบัติด้านพระคุณ เน้นการให้กำลังใจเพื่อความอุดมสมบูรณ์

Abstract

Purposes: This research aims to construct the image of Siamese cosmology in the Three Seals Law to be used as analytical framework for finding the highest ideology of the kingships in the Three Seals Law, and to analyze the sources of political and legal authorities in the Three Seals Law.

Methods: The structural-functional and procedural analyses are used within the analytical framework of Siamese cosmology which consisted of the Buddhist, Brahmanical, and Animist powers, with the Buddhist law of action as the operating rule.

Results: 1. Where do the Ayutthaya king's political and legal authorities come from? The 3 sources of political authority are: (1) Buddhism: an assumed king is elected as a leader by the majority consent from his ability and character to keep social order (2) Hinduism: a king with a royal blood and as a deity is able to take the authority, (3) Local tradition: the great power of merits attained as foundation for a person who shows his ability to seize power as a victorious king. The 2 sources of legal authority are: (1) the sacred cosmic order from the wall of the cosmos, (2) the Buddhist canon, Tripitaka, (3) local traditions.

2. How does the Ayutthaya king use the power? The king is the ultimate power user of the state, through the support of royal relatives and officials. The manifestation of state power through traditions and rituals, is to demonstrate the making and storing merit in Buddhist practices, the greatness of the king with Brahmanical rituals, the fertility of the land by the Brahmanical and Animist divinations.

3. What is the purpose of the Ayutthaya king's power? The Siamese divine kingship is a Buddhist one called Buddha-devaraja, with the highest ideal as Indra, the quality of kindness; the use of virtue for social justice and protection of Buddhist religion; the second ideal is Rama, the quality of might; the use of strength to govern and to protect the country, the last ideal is the City Spirit or Phra Suea Mueang, the quality of generosity; the use of spiritual support for fertility of the people.